Į LAISVĘ

Nr. 11 | Kaina 20 kap.

LEIDŽIA LIETUVOS AKTYVISTŲ FRONTAS

1941. VII. 5 d. | Šeštadienis

Apvalyti lietuvių tautą nuo grybo

Prie lietuvių tautos kamieno jau iš seno yra prisiplakusių parazitų, kurie čiulpia lietuvių kraują, nekartą sudaro sąlygas būti apkrėstiems ir nepastebimai nuodija lietuvių tautos dvasią rasinio išsigimimo ir tragiško su tikrove nesusiderinimo daigais. Tie prisimetėliai yra žydai, ekonominės siurbėlės, burliokai rusai, vagiliavimo bei tamsumo lizdas, ir baudžiavinio palikimo ponija su jų varšuviniais kolegomis kolonistais bei atbėgėliais. Pastarieji — yra mūsų ekonominio gyvenimo stabdžiai, mūsų tautinės kultūros ignoruotojai, visokių diversijų rengėjai ir panikos bei neramumų šaltinis.

Visų šių grupių narių nėra daug, tačiau jos, būdamos mūsų tautinių pastangų mobilizacijos atvirkštinė jėga, visais laikais kaišiojo baslius į mūsų ekonominio ir kultūrinio gyvenimo sritis. Jos prieš mus veikė ir veikia tai pavieniui, tai atskiromis sritimis pasiskirsčiusios, dažniausiai užmaskuotu būdu, slaptai. Bet tos grupės nekartą yra metusios kaukę ir stojusios į atvirą opoziciją. Atsiminkime tik tų grupių veiklą 1918—1920 m. Nepriklausomybės kovų metu, prieš 1926 m. perversmą, 1938 m. lenkų ultimatumo laiku. Viską vainikavo tų grupių antilietuviškoji veikla praėjusiais raudonosios bolševikų okupacijos metais, kada tos trys grupės veikė sutartinai (plg. Vilniuje pastaruoju metu varytą sutartinę antilietuvišką akciją).

Žydų praeities ir dabarties „nuopelnai“ mūsų ekonominiam gyvenimui, mūsų tautinėms pastangoms, mūsų tautos moralei yra tokie žymūs, tokie akivaizdūs, kad vien to užtenka teisingo atlyginimo vardan išsiųsti iš Lietuvos visus žydus į Birobidžaną (žydų autonominė sritis Mandžiūrijoj, Sovietų Sąjungos ribose) arba suvaryti į liubliniškąjį getto, kur šie patentuoti išnaudotojai valgytų savo kruvinu prakaitu užsidirbtą duoną.

Ligi bolševikiškosios okupacijos jie, valdydami prekybą, pramonės įmonių daugumą, būdami apkėtę miestų centrus ir amatus, mūsų ekonominiais syvais pampo. Tačiau jų veikla pasiekė zenitą, kai bolševikai, suvalstybindami privatines įmones, žydus įjungė į valstybinį aparatą ir partnarių, komjaunuolių, komisarų, profsąjungų veikėjų bei artelių vadovų pavidalu juos padarė svarbiausiuoju viso režimo ramsčiu. Taip, jog mes, dabar vertindami mūsų tautos praeitųjų metų griovybos darbą, esame priversti kalbėti ne apie internacionalinį komunizmą, bet apie žydiškai rusiškąjį bolševizmą.

Todėl už pastangas lietuvių tautinę kultūrą niekinti, už iš pasalų nudobtų partizanų kraują, už sušaudytuosius ir kalėjime kankintuosius, už tūkstančių deportuotojų nelaimes ir galvas Lietuvos žydai turi atsakyti. Negana juos eliminuoti iš valstybinio gyvenimo, bet kol bus galutinai išspręstas jųjų likimas, jie, kad veltui nevalgytų mūsų krašto duonos, nieko nedelsiant turi būti suvaryti į darbo kuopas prie viešųjų darbų, kad bent dalimi prisidėtų prie atstatymo to, ką raudonieji jų dvasios tėvai jų pačių rankomis yra sunaikinę.

Panašiai spręstinas ir burliokų klausimas. Jie nėra mūsų krašto gyventojų organinė dalis, o kolonizacijos tikslais ištisais kaimais mūsų tėvų prakaitu aplaistytoje žemėje įkurdinti buvę aršiausi carizmo siautėjimo metu lietuvių engėjai, rusai kolonistai. Jie yra tamsiausias mūsų kaimo gyventojų elementas. Iš jų daugiausia išeidavo įvairaus plauko nusikaltėlių, visokių rūšių diversantų. Paskutiniuoju metu jie šalia žydų buvo uoliausi rusiškojo bolševizmo tarnai ir lietuvių ėdikai. Kaip jie ištisais kaimais buvo įkurdinti, taip dabar ištisais kaimais turi perleisti žemes tiems, kurie nuo amžių jas dirbo, — iš jų išvarytiesiems lietuviams mažažemiams ir bežemiams.

Tolygios išeities tektų ieškoti likviduojant baudžiavinės ponijos liekanas ir sutvarkant per paskutiniuosius du dešimtmečius iš Lenkijos gilumos atkeltuosius kolonistus ir Lenkijos žlugimo metu mūsų krašte atsiradusius atbėgėlius. Retas buvusiųjų dvarininkų ar smulkesnio kalibro šlėktų sugebėjo įsijungti į mūsų krašto pastarųjų metų kultūrinio bei ekonominio gyvenimo ritmą. Jie nesugebėjo suprasti mūsų tautinių aspiracijų, nepajėgė susiartinti su mūsų tautine kultūra, savo dvasia jie liko mums visai svetimi. O ekonomiškai daugumas buvo toli pralenkti ne vieno vidutinio ūkininko, nors valdė, palyginti, didelius, geriausios dvaro žemės centrus. Jų mums gaila, nes jų daugumas yra mūsų garbingosios praeities milžinų tiesioginiai palikuonys. Jų mums gaila ir kultūriškai, nes jie galėtų būti gerųjų aristokratinių ypatybių mūsų tautoje skleidėjai. Bet jie jau seniai kultūriškai mūsų tautą išdavė, o dabar daugumas morališkai ir fiziškai yra degeneravę, todėl Naujoji Lietuva gali jų drąsiai atsižadėti.

Lenkų atbėgėlių ir paskutiniųjų dviejų dešimtmečių kolonistų klausimas yra visai aiškus, — turi būti išspręstas, kaip jį išsprendė Didžiosios Vokietijos Fuehreris Danzigo koridoriuje ir gretimose srityse: jie turi būti grąžinti ten, iš kur yra atvykę.

Žydai, burliokai rusai, baudžiavinės ponijos likučiai ir lenkai kolonistai bei atbėgėliai yra mūsų tautos grybas, kurį reikia ko greičiausiai išpiauti. Jau užtenkamai turėjome laiko įsitikinti jo stabdančiu ir mūsų tautos dvasią nuodijančiu veikimu. Daugiau tiesioginiu ar netiesioginiu būdu varomo griovybos darbo mes negalime leisti. Mums, įsijungiantiems į Naujosios Europos statybą, prieš akis stovi didžiuliai uždaviniai, reikalaują visų tautinių jėgų ko darniausio sutelkimo. Todėl vardan šviesios ateities tegyvuoja laisva lietuvių tauta, apvalyta nuo ją nuodijančio grybo!

Vokiečių kariuomenė artinasi prie vadinamosios „Stalino linijos“

Fronto viduryje jau peržengta Berezinos upė. Prie Minsko apsupti sovietų daliniai pasidavė, prieš tai iššaudę politinius komisarus

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. VII-4. ELTA. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Nežiūrint blogų kelių, sovietų karinių pajėgų persekiojimas nesulaikomai vyksta visu frontu. Besitraukiantį priešą net ir toli užnugaryje puola mūsų oro pajėgos ir daro jam sunkių nuostolių. Fronto viduryje daugelyje vietų peržengta Berezinos upė. Nuo čia į šiaurę pasiekta latvių sovietų siena. Tarp vakar paimto grobio rasti generalinio štabo žemėlapiai, kurie dar kartą parodo, kad Sovietų Rusijos kariuomenė rengėsi puolimui. Šį numatymą pulti įrodo dar ir tai, kad pastaruoju metu Sovietų Rusija prie mūsų sienų statė milžinišką skaičių aerodromų. Okupuojant sovietų kariuomenei Besarabiją, Lenkiją, Lietuvą, Latviją ir Estiją iš viso rasta 19 aerodromų, ir šis skaičius per trumpą laikotarpį išaugo iki 814 aerodromų. Įgalioti karininkai, tikrindami Sovietų Rusijos užimtus aerodromus, rado, kad birželio 22 d. žemėje sunaikintų lėktuvų skaičius yra 20—25% didesnis, negu pradžioje iš oro buvo galima nustatyti.

Kovoje prieš Didžiąją Britaniją vokiečių oro pajėgos prie britų rytinių pakraščių nuskandino du sargybinius laivus bendros 1.000 tonų talpos ir sužalojo vieną didelį prekybos laivą. Naktiniai lėktuvų puolimai buvo nukreipti prieš pietvakarių ir pietryčių Anglijos uostus. Anglų lėktuvams mėginant pulti, prie kanalo pakraščio naikintuvai ir zenitinė artilerija vakar numušė 11 priešo lėktuvų. Pasigendama dviejų savo lėktuvų. Praėjusią naktį priešas įvairiose vakarų ir šiaurės vakarų Vokietijos vietose numetė sprogstamųjų ir padegamųjų bombų. Padaryti nedideli nuostoliai civiliniams gyventojams. Bremene padaryta nereikšmingų ūkinių nuostolių. Kilę gaisrai, pirmoje eilėje Dortmunde, buvo greitai užgesinti.

Kovose didele drąsa pasižymėjo vieno pėstininkų pulko vadas pulkininkas Hippas ir vieno artilerijos pulko vadas pulkininkas Welckeris, taip pat vyresnysis leitenantas Hackenschmittas, vyresnysis viršila Petermannas ir vieno dviratininkų bataliono šaulys Ansinu. Oro kovose paskutinę dieną kapitonas Oesau pasiekė savo 54-jį, o vyresnysis leitenantas Franziskatas — 21-jį laimėjimą ore.

Vyriausioji Fiurerio būstinė. Vyriausioji vokiečių kariuomenės vadovybė praneša, kad prie Minsko apsupti sovietų daliniai, po to kai jie iššaudė savo politinius komisarus, vakar pasidavė. Paimta į nelaisvę 20.000 vyrų.

BERLYNAS. VII-4. ELTA. Kaip DNB iš karinių sluoksnių patyrė, šios dienos vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešimai rodo, kad visame Rytų fronte be paliovos slenkama į priekį. Karo veiksmai Galicijoje, vengrų kariuomenei paėmus Karpatų perėjas, gavo naują pavidalą. Dešinysis vengrų kariuomenės sparnas vakarinėje Galicijoje susijungė su vokiečių kariuomene. Nors visame fronte tebevyksta atkaklūs mūšiai, vis dėlto šios dienos sovietų informacijų biuro pranešimas yra tiek sąžiningas, kad praneša tas vietas, kurias iš tikrųjų vokiečių kariuomenės dalys yra pasiekusios. Dabar vokiečių žygiavimas įvairiose vietose jau beveik pasiekė, o kai kur ir peržengė tas fronto linijas, kurios buvo pasiektos 1918 m. vasario mėnesį. **Ši linija ėjo nuo Černovicų išilgai Pruto upės, senąja Austrovengrijos Rusijos siena, toliau, į rytus prie Kovelio ir į vakarus iki Pinsko, maždaug viduriu tarp Minsko ir Vilniaus iki Daugavpilio, o nuo čia pietiniu Dauguvos krantu į rytus nuo Rygos ir ligi Rygos įlankos.** Užfrontėje atliekami valymo darbai užimtose srityse ir išvalomos paskutinės užsilikusios sovietų kariuomenės dalys. Vokiečių oro pajėgos sudavė pirmąjį naikinamąjį smūgį sovietų oro pajėgoms ir sausumos kariuomenės organizavimui ir rėmė vokiečių veikmus žemėje. Šalia besitraukiančiųjų priešo dalių naikinimo, buvo puolamas geležinkelių tinklas. Sovietų geležinkelių tinklas yra gana retas ir dabar labai užsikimšęs.

Tuo būdu priešui labai sunku tvarkingai trauktis, taip pat atvežti kariuomenės atsargas.

Paėmus geriausius Baltijos jūros uostus Liepoją ir Rygą, suduodamas didelis smūgis Baltijos jūros laivynui ir priešo susisiekimas yra dar daugiau apribojamas. Iš bendros padėties seka šitokios išvados: 1) Sovietų ofensyvos planas prieš Vidurio Europą yra visiems laikams sunaikintas. 2) Sovietų jėgų sudarytas netoli sienos galingas frontas yra pralaužtas ir sunaikintas. Pagrindinės dalys yra visiškai sunaikintos ir izoliuotos. 3) Sovietų kariuomenės, ginklų ir oro pajėgų atsparumas ligšiolinėse naikinamosiose kovose tiek susilpnintas, kad nuostolių nebegalima atgauti. 4) Bendras ligšiolinis sovietų frontas iš viso gali būti vertinamas, kaip atsitraukimas visu frontu.

Vokiečių ir sąjungininkų kariuomenės smarkiai puola ir šiuo metu artinasi prie vadinamosios „Stalino linijos“.

„Stalino linija“ yra sovietų gynimosi zona, kuri tęsiasi nuo Juodųjų jūrų senąja Sovietų Rusijos siena į rytus nuo Dniestro, iš ten išsilenkia į šiaurę prie Žitomiro ir pasiekia Dnieprą. Ji eina Dniepro aukštupiu nuo Vitebsko iki Pskovo ir į rytus perkerta Peipaus ežerą ir Narvą iki Suomių įlankos. Užsienių žiniomis, čia per pastaruosius penkerius metus buvo pastatyta sustiprinimų sistema, kuri skirta apsigynimui. Tačiau galimas daiktas, kad statyba nėra užbaigta. Sovietų kariuomenė, šiaip ar taip, čia turės bandyti šią liniją išlaikyti, tačiau jų viltis vargiai galima kaip palankias vertinti.

Bėgdama raudonoji armija užkimšo visus kelius

Besitraukiančią kariuomenę be perstojo bombarduoja vokiečių kovos lėktuvai

ŽINIOS IŠ RYTŲ FRONTO

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. Bolševikai traukiasi į rytus dviem, iš dalies trimis ir keturiomis voromis keliais greta viena kitos. Bėgančiąją kariuomenę puola vokiečių kovos lėktuvai ir daro jai milžiniškus nuostolius. Dėl vokiečių oro pajėgų ir kariuomenės puolimų bolševikų traukimosi keliai tarp Baltstogės ir Minsko liepos 3 d. buvo labai užsikimšę. Sovietams traukimąsi apsunkina tai, kad susisiekimo keliuose pilna sudaužytų autovežimių ir kitų traukos priemonių.

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. Kaip DNB iš kompetentingų šaltinių sužinojo, vokiečių kariuomenės apsuptos bolševikų dalys liepos 2 dieną prie Minsko darė silpnus mėginimus prasiveržti. Nuolatinis vokiečių oro pajėgų bombardavimas vertė sovietų dalis, neįvykdžius puolimo, pasitraukti į mišką. Perbėgėlių skaičius kasdien auga. Liepos 3 dieną priešas šioje srityje nerodė mažiausio noro pulti. Mėginant prasiveržti, tiktai vienoje srityje buvo paimta 20.000 belaisvių.

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. Vokiečių junginiai, kurie kovėsi Galicijoje su bolševikų ariergardu, toliau į rytus susidūrė su stipriomis sovietų jėgomis. Bolševikų mėginimas sustabdyti vokiečių kariuomenės dalis artilerijos ugnimi nepavyko. Iš trijų sovietų artilerijos pulkų vienas buvo visiškai sunaikintas, o kiti du turėjo didžiausių žmonių ir karo medžiagų nuostolių.

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. DNB gautomis žiniomis, vengrų kariuomenės daliniai paėmė Karpatų kalnų virtinę ir liepos 3 d. palaužė atkaklų bolševikų spyrimąsi siaurose Karpatų perėjose. Vengrų karo aviacija remia sausumos kariuomenę, smarkiai puldama bolševikų voras.

BERLYNAS. VII-4. ELTA. Vokiečių smingamieji lėktuvai sėkmingai prisidėjo prie atkaklių kautynių, įvykusių vokiečių tankų persikėlimo per Bereziną vietoje. Rusai, perkėlus pirmuosius vokiečių tankus į upės rytinį krantą, mėgino sulaikyti jų tolimesnį žygiavimą, sukoncentruodami stambius savo tankų junginius. Netrukus po kautynių pradžios rytiniame upės krante atskrido vokiečių smingamieji bombonešiai ir padarė priešo tankų junginiui didžiausių nuostolių. Tuo buvo paruoštas kelias tolimesniam vokiečių žygiavimui. Buvo užpulti taip pat tankų prikrauti traukiniai ir keltas jų smarkiai apgadinti. Traukinio garvežys buvo susprogdintas. Be to, plentuose buvo užpultas didelis kiekis automašinų ir sunaikinta keletas patrankų.

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. Grupė vokiečių smingamųjų bombonešių liepos 3 dieną netoli Smolensko sunaikino vieną sovietų aerodromą. DNB patyrė šių smulkmenų: Žemai skrisdamos atskiros lėktuvų grandys puolė aerodromą iš 40 metrų aukščio. Vokiečių lakūnai galėjo aiškiai matyti 60 monoplanų ir biplanų. Pragarišku tempu puolė vokiečių lėktuvai ir numetė savo bombas į ilgas „Rato“ ir „Martino“ tipų bombonešių eiles. Viena bomba pataikė į skysto kuro tanką, iš kurio ištryško į orą milžiniškas ugnies fontanas. Po to dar viena bombų serija buvo numesta į betoninius lėktuvams pakilti takus ir juos sudaužė.

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. Vokiečių karinių oro pajėgų veikla ir liepos 3 dieną, kaip yra patyrę DNB iš kompetentingų šaltinių, visu savo svoriu buvo nukreipta prieš sovietų fronto kariuomenės dalinius, prieš priešo artileriją, tankus ir visus užfrontės kelius. Vokiečių laimėjimai buvo dideli. Priešui buvo padaryti vėl nepaprastai dideli nuostoliai. Pabaltijo kovos srityje vieni tik vokiečių kovos lėktuvai ir naikintuvai sunaikino 6 transporto traukinius ir 70 sunkvežimių. Kitame fronto ruože buvo sunaikinti 34 šarvuočiai ir 50 sunkvežimių; keli traukiniai tame fronto ruože buvo nuversti nuo bėgių. Daugelis geležinkelių linijų buvo susprogdinta, geležinkelių stotys buvo sunaikintos. Susprogdinta daug tiltų ir išsklaidyti kariuomenės telkiniai. Pačioje šiaurėje prie Murmansko vienas traukinys buvo sunaikintas jam beeinant; ten pat smingamieji kovos lėktuvai sunaikino priešo pozicijas. Buvo ir toliau vedama kova prieš dar išlikusias sovietų karines oro pajėgas. Ligi šiol gautomis žiniomis, per paskutines 24 valandas buvo sunaikinti 98 sovietų lėktuvai, 22 iš jų buvo sunaikinti aerodromuose ant žemės ir 76 lėktuvai — oro kautynėse.

Sovietų Sąjungoj įvesti nepaprastai dideli karo mokesčiai

Stokholmas. VII. 5. ELTA. Švedų radijo pranešimu, aukščiausioji Sovietų Sąjungos taryba nutarė 100% padidinti valstiečiams ypatingąjį pajamų mokestį karo metui. Taip pat yra padidintas pajamų mokestis visiems gyventojams proporcingai pajamų dydžiui. Uždirbantiems daugiau kaip 500 rublių per mėnesį, mokesčiai yra padvigubinti. Karinės prievolės amžiaus asmenims, paliuosuotiems nuo karinės tarnybos, mokesčiai padidinti nuo 100 iki 200%.

Rooseveltas tyli dėl gen. Marshallio reikalavimo

NEW YORKAS. VII. 4. ELTA. Prezidentas Rooseveltas, kuris viešį savo vasaros rezidencijoje Hyde Parke, atsisakė pasisakyti dėl Jungtinių Valstybių vyriausiojo štabo viršininko generolo Marshallio reikalavimo panaudoti JAV kariuomenę užjūriuose. Ir karo ministeris Stimsonas per spaudos konferenciją tuo reikalu atsisakė pasisakyti. „New York Herald Tribune" praneša iš Vašingtono, kad vyriausybės šalininkai nebuvo nustebinti Marshallio reikalavimo, o apibūdino jį, kaip vieną grandį visoje vyriausybės priemonių grandinėje siekiant suteikti prezidentui Rooseveltui ir karo ministerijai generolo Marshallio keliamu klausimu laisvas rankas. Vašingtone reiškiama nuomonė, kad vyriausybė artimiausiu laiku prašys kongresą formaliai paskelbti karo stovį, kas leis panaikinti ligšiolinius suvaržymus. Roosevelto priešininkų ir kitų kongreso dalyvių tarpe vyriausiojo štabo viršininko reikalavimas daugiau ar mažiau kritikuojamas. Be senatorių Wheelerio, Johnsono, Adamso ir Norriso, respublikonai Taftas, Danaheris ir Thomas ir demokratai Mac Carranas ir Downey pasisakė prieš Marshallio reikalaujamas karines priemones. Taftas pareiškė, jog jis nesutinka su reiškiama nuomone, kad Islandijos, Azorų ir Kapverdo salų okupavimas taikos metu gali būti laikomas Jungtinių Valstybių gynimosi priemonėmis. Jo nuomone, kol federalinis kongresas nepaskelbė karo, Jungtinių Valstybių kariuomenė turi pasilikti Vakarų pusrutulio ribose.

BRAZILIJOS LAIKRAŠTIS APIE RAUDONŲJŲ GAUJŲ DARBUS BALTIJOS KRAŠTUOSE

RIO DE JANEIRO. VII. 4. ELTA. „Gazeta de Noticias" pareiškia Brazilijos viešosios nuomonės pasipiktinimą bolševikų elgesiu Baltijos kraštuose. „Šitie nusikaltimai, rašo laikraštis, negali pasilikti nenubausti. Raudonosios Stalino gaujos be gailesčio žudė, plėšė, niekino nekaltus beginklius miestų ir kaimų gyventojus, padeginėjo bažnyčias ir su tokiu bendru dabar Anglija nori ginti krikščioniškąją civilizaciją".

Į LAISVĘ
Redakcija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 21414 ir 20530.
Administracija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 22430.

Ką pasakoja paimti į nelaisvę rusų kariai

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. Iš kompetentingos vietos sužinota, kad tarp šimtų tūkstančių rusų belaisvių, paimtų paskutinėmis dienomis vokiečių kariuomenės, yra ir tūkstančiai sovietų karininkų. Juos, matyti, dar smarkiai tebeveikė tie milžiniškieji smūgiai, kuriais buvo sunaikintos didelės Baltstogės srityje sukoncentruotų rusų armijų dalys. Iš jų pasisakymų galima buvo spręsti, kad besitraukiančiuose sovietų kariuomenės daliniuose įsivyravo pasibaisėtinas chaosas.

„Veltui, — pasakojo vienas į nelaisvę paimtas pulko vadas, — valanda iš valandos laukėme, kad mums atskris padėti mūsų lėktuvai. Mes matėme padangėje tik vokiečių lėktuvus, kurie baigė naikinti mūsų sutrikusias voras".

Daugelis belaisvių atsisakė nurodyti savo pavardes ir kilimo vietas. Jie pareiškė, kad jiems buvę pasakyta, jog kiekvieno į vokiečių nelaisvę patekusio kareivio giminės būsią sušaudyti. Jie visi atsisakė pasinaudoti galimumu pasiųsti per Ženevos Raudonąjį Kryžių laišką savo šeimai, pareikšdami, kad „tegu verčiau namie mano, kad mes žuvome; tuomet bent mūsų žmonos ir vaikai pasiliks gyvi".

New Yorkas, VII. 4. E. „Associated Press" praneša iš Rangoono, kad ten atgabenta daug modernios karo medžiagos, kurios tarpe yra autovežimių, automatinų ginklų ir transporto priemonių.

Žaliuojančiais, partizanų bei vokiečių karių krauju apšlakstytais, Lietuvos laukais

Vieną šeštadienio popietę su „Voelkischer Beobachter" korespondentu išvykstame paskui žygiuojančią vokiečių kariuomenę į provinciją.

Puikiais ginkluotais lengvais 2 automobiliais ir lydimi dviejų motociklistų, pasukame iš Kauno į Raudondvarį, kad aplinkiniu keliu būtų galima pasiekti Ukmergę ir tolimesnes karo audros kliudytas Aukštaičių vietas. Ties rūkstančia Jonava dar vyko kovos tarp vokiečių ir miškuose susislėpusių rusų bei žydų, kurie, plėšdami kaimus ir degindami aplinkines sodybas, keršijo vietos lietuviams dėl katastrofiško žydų bei bolševikų pralaimėjimo prieš šaunią vokiečių kariuomenę.

Monotoniškai dūzgia mašina, lėkdama dulkėtu Raudondvario vieškeliu. Laukuose žaliuoja rugiai, žmonės sodina daržoves. Daugelis, pamatę mus, sustoja valandėlę, pakelia ranką, pamojuoja ir palydi akimis tolstančią mašiną. Paskui vėl lenkiasi ir purena išdžiūvusią žemę.

Įvažiavus į mišką, kartais dar pokšteri šūvis ir palydi mūsų mašiną. Tai padrikusios ir plėšikaujančios bolševikų kariuomenės likučiai, kuriuos baigia likviduoti pražygiuojanti vokiečių kariuomenė ar vietiniai partizanai.

Pakelėse sutinkame dar kažkaip stebuklingu būdu išlikusius kai kuriuos samanotus, kerpėmis apaugusius ir pakrypusius lietuviškus kryžius. Ypač vokiečių žurnalistas visą laiką domisi šitais katalikiškos Lietuvos paminklais, kurių bolševikai dar nespėjo sunaikinti.

Prie Raudondvario guli į vandenį įkritęs rusų susprogdintas per Nevėžį tiltas. Vienur kitur pakelėse „ilsisi" ratais aukštyn apversti ir bolševikų palikti apdegę tankai ir sunkvežimiai.

Privažiuojame Kėdainius. Mus pasitinka partizanai ir pagalbinė policija. Kai kur dar stovi partizanų sargybos, kitur pagalbinė policija stengiasi patarnauti žygiuojančiai vokiečių kariuomenei.

Prakalbinu vieną seną, pakelėje stovintį partizaną.

— Ir aš nenoriu atsilikti nuo jaunųjų ir noriu dar kuo nors prisidėti prie Lietuvos vadavimo, — kalbėjo didelę kaimišką pypkę įsikandęs ir šaulio kepurę užsidėjęs senukas.

Įvažiuojame į blogą, smėlėtą kelią, granatų išraustą. Mašina staugia ir brenda pirmyn, lenkdama važiuojančias motorizuotas vokiečių kolonas. Vokiečių kariai sėdi sunkvežimiuose, apdulkėję, bet linksmi. Vienas groja akordeonu, kitas — pirštais ant dantų. Visur jaučiama pakili žygio nuotaika.

Pagaliau karo lauko žandarmerija mūsų automobilio nebepraleidžia. Tenka stoti į bendrą koloną ir stumtis pirmyn. Visai netikėtai sutinku lietuviškai kalbantį kareivį. Pasirodo tai esąs lietuvis, kilęs nuo Šiaulių, bolševikų persekiojamas išbėgęs į Vokietiją. Dabar jis keliauja kartu ir kaunasi su savo engėjais bolševikais.

Pravažiuojame rusų sudegintą Šėtos miestelį ir vieną kitą sodybą, kol jau vakarop pasiekiame Ukmergę. Prie pat plento supiltas tik ką neseniai kritusio vokiečių kareivio kapas, kurį atėjusios iš miesto lietuvaitės puošia gėlėmis. Melsvas, apdulkėjęs, kritusio kario šalmas, padėtas ant kapo, spindi besileidžiančios saulės spinduliuose.

Ukmergėje partizanų sukilimui turėjo vadovauti lietuvių aviacijos karininkai. Bet rusai juos paskutinę minutę suėmė ir išvežė. Partizanai liko be vado. Bet jų vieton stojo kiti ir miestas buvo nuo bolševikiško ir žydiško elemento išvalytas. Krito keletas draugų, išpirkusių savo gyvybe kitiems gražią, naują ateitį.

Mašina lekia toliau į naujas Lietuvos vietoves.

RADIJO PROGRAMA

Sekmadienis, VII. 6.

6,30 Malda; 6,35 Laikas, žinios; 6,50 Koncertas (pl.); 7,00 Žinios vokiečių kalba; 7,10 Rytinis koncertas; 8,00 Kartojimas svarbesnių žinių, pranešimų, tolimesnė dienos programa; 8,20 Lietuvių liaudies dainos ir šokiai (pl.); 8,45 Iš „Ūkininko patarėjo"; 9,00 Koncertas; 9,15 Aktualijos; 9,30 Bramso IV-ji simfonija (pl.); 10,00 Pamaldos iš Jėzuitų bažnyčios; ca. 11,30 Koncertas; 12,30 Žinios vokiečių kalbà; 12,45—13,00 Laikas, žinios, pranešimai, tolimesnė dienos programa; 13,00—14,00 Pertrauka; 14,00 Žinios vokiečių kalba; 14,15—15,00 Pertrauka; 15,00 Žinios vokiečių kalba; 16,00 Pranešimai estiškai; 16,15 Pranešimai latviškai; 16,30 Religinės muzikos koncertas (Studentų bažnyčios choras); 17,00 Žinios vokiečių kalba; 17,10 Dainuoja solistas Jonas Butėnas; 17,25 Eltos žinios, pranešimai; 17,40 Vyrų balsų oktetas; 18,00 Vaikų valandėlė; 18,30 Mišrus koncertas; 19,00 Vokiški pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios; 20,15 Pramoginė muzika (pl.); 20,30 Laikas, žinios, programa rytdienai; 20,55 Programos užbaiga.

SOVIETŲ RUSIJA: „TAIP! JŪS PUOLATE MANE"!

— Taip vaizdavo Staliną anglų „Birmingham Gazette", kai 1939 m. gruodžio mėn. Sov. Rusija puolė Suomiją. Bolševikams anglai tada buvo rūstūs teisėjai.

„Tarybinės" pabiros

PIJOKŲ INTERNACIONALAS

Pirmyn, pijokai išrinktieji,
Ištroškusi minia, pirmyn.
Bokalai dar neištuštėjo,
Todėl visi sakykim „čin".
Pasaulį seną išardysim
Pripylę pilnus bokalus,
Naujai pasaulį atstatysim:
Apversim kėdes ir stalus.
Tai dar ne paskutinė
Pijokavimo diena, —
Aluje ir degtinėj
Žmonijos atgaiva.
Nei Stalinas, nei joks galiūnas
Bokalo pilno nepakiš,
Vaikai trambambulio komūnos
Pijokų frontą atlaikys.
Kad bačkos rūgti nepradėtų
Ir galvos suktųsi veikiau, —
Išgerkim, vyrai, kad skambėtų,
Ir pūskim dūmą juo smarkiau.
Tai dar ne paskutinė
Pijokavimo diena, —
Aluje ir degtinėj
Žmonijos atgaiva.

KUR GALIMA GAUTI APELSINŲ

Vienoje Kauno krautuvėje „katiušos" perka į „badaujančią Lietuvą" iš Rusijos atsiųstų arbūzų. Pardavėja klausia:

— O apelsinų pas jus ar yra?

— Da, da! — choru užgieda kelios „katiušos": — du fabrikai visom pamainom dirba, o trečias statomas.

MŪSŲ KOLCHOZNINKAI

Vilniuje, prie bazilikos, eilėmis susėdę, prašo išmaldos lenkų palikti ubagai. Iš stoties traukia iš „tėvynės gilumos" atvykusios raudonarmiečių šeimos su vaikais. Vienas vaikas, pamatęs elgetas, staiga džiaugdamasis ima šokinėti ir šauti:

— Mama, mama, ir mūsų kolchozininkai jau atvykę.

DĖKUI STALINUI

— Gražus oras šiandien, dėkui Dievui, — sako vieno „tarybinio" ūkio darbininkas kitam darbininkui.

— Dabar taip negalima, dabar reikia sakyti „dėkui Stalinui", — atsako antrasis.

— Bet kai Stalino nebebus, kaip tada reikės sakyti?

— O, tada tai galėsi sakyti „dėkui Dievui!"

APIE STACHANOVINĮ DARBĄ

Raudonieji, pagrobę Lietuvą, tuoj pradėjo organizuoti ekskursijas į Maskvą, kur žadėjo parodyti Stalino ūsus. Į ekskursantų tarpą pateko ir vienas žydelis iš Kauno. Žydas nebūtų žydas, jei jis visur nekištų savo nosies. Taip Maskvoje, lankant automobilių fabriką, tas kaunietis žydelis, pamatęs sienose rėkiančius šūkius, nepaprastai susidomėjo stachanoviniu darbu. Jis prieina prie fabriko komisaro ir klausia:

— Drauge komisare, kas yra tas stachanovinis darbas, arba stachanovietiškumas?

— Taip bus, — atsako jam komisaras. — Matai, dabar mūsų fabrikas išleidžia vieną mašiną per dieną. Stachanovietiškai bus, kai išeis viena mašina per pusę dienos, paskui per valandą, per minutę. Tikras stachanovietiškumo laipsnis bus pasiektas, kai mašinos iš fabriko eis viena paskui kitą nepertraukiama grandine.

Tik dabar žydelis suprato stachanovinį darbą.

Apžiūrėjęs Maskvą, žydelis pagaliau grįžta Kaunan. Čia suruošia paskaitą ir darbininkams aiškina apie stachanovinį darbą.

— Stachanoviškas darbas bus, na, pavyzdžiui..., — jis dairosi pro Darbo Rūmų langus. — Na, pavyzdžiui, matote gatve einantį ubagą? Taip, dabar Kauno gatvėmis kasdien praeina vienas ubagas. Tai ne visai stachanoviškai. Bet, įsivaizduokite, čia praeina ubagas per pusę dienos, paskui per valandą, per minutę. Ir tikrą stachanovietiškumą mes pasieksime, kai Kauno gatvėmis eis ubagai vienas paskui kitą nepertraukiama grandine...

Darbininkai karštai nuplojo ir skirstėsi namo nuleistais veidais.

Taip žydas viešpatavo

1.

Praeitųjų metų birželio penkioliktosios popietis.

Savanorių prospektu į Kauno centrą tada garmėjo raudonieji tankistai. Dorieji kauniečiai apstulbo iš sielvarto. Tačiau lietuviškieji išdavikai-skeveldros su visa žydija kėlė pragaro šokį. Papirosai, šokoladas, saldainiai pylėsi ant grobuoniškų tankų, kaip padėka už Stalino vergiją, atvežtą ant melo ir durtuvo smaigalių. Į Vileišio aikštės mitingus visi Kauno žydiškieji vežikai skubėjo rusiškomis troikomis ir raudonais ratais. Jie plėšė ir daužė kitų tautybių vežikus, kad šie taip pat savo džiaugsmą ir meilę vergų diktatoriui — Stalinui rusiškomis troikomis paverstų. Kai į mitingus prievarta varomų lietuvių rankos dar nešė graudžias lietuviškas vėliavas, ne vienas žydas su piktu urzgimu kratėsi lietuviškųjų ženklų. Žydai kartu su rusais pirmieji į gatves ir aikštes ištempė raudonuosius draiskalus ir Maskvos „didžiųjų" paveikslus. Žydai pirmieji Kaune ir Lietuvoj ėmė riaumuoti rusiškas dainas ir klyksmus apie Kremlių.

2.

Vileišio aikštė. Mitingas Liaudies Seimui ir jo rinkimams propaguoti. Iš tribūnos griaudžia Lietuvos nusišėrėliai. Žydai bėgioja tarp fabriko darbininkų, grasinimu čia suvarytų ir snaudžiančių prieš vakaro saulę. Jie krinta prie darbininkų ir rėkia:

— Kodėl jūs nekeliate kumščių, a? Draugai, girdite, internacionalas! Kelkite kumščius, plokite! Kas čia nenori ploti? A, matom, nu, nu, matom. A, tai tu ten, kuris čia atvilkai tą buržuazinės Lietuvos skarmalą. O kodėl neturi raudonos vėliavos?

— Kad ji ne mūsų, ji rusiška, — labai neatsargiai prasižiojo Šančių fabriko darbininkas senukas.

— Kas tu toks, draugas, ką pasakei? Pakartok, ką pasakei? — įkaitęs žydas puola ir nutveria raukšlėto senuko atlapus.

Paskui supuola dar kažkas ir vargšą pilietį kažkur nugabena...

O tuo tarpu iš tribūnos prakaituotas smakras taško seiles:

— Tik Stalinas, mūsų vadas, tėvas ir genijų genijus neša mums spaudos, žodžio ir susirinkimų laisvę. Tik po Stalino vėliava patekės jums naujas laimės rytojus, tik Stalinas, mūsų išminčių išmintis, mūsų meilių meilė, rodo savo atskleistą širdį Lietuvos darbininkams, kurių šimtai ir tūkstančiai iš bado krito Kauno gatvėse, ir kuriems buvo uždrausta į saulę pažiūrėti, nes ji tik buržujams švietė... Dabar, ir tik dabar Lietuvos darbininkai išėjo iš savo urvų, išėjo akli, be raidės, be rašto, išėjo nuogi, išėjo į mūsų brangiausio Stalino saulę, į mūsų geriausio tėvo ir mokytojo, kuris daugiau kaip dvidešimt metų verkė dėl pavergto darbo žmogaus, kuris trokšta šiandien mus priglausti prie savo liepsnojančios krūtinės. Tik dabar mes būsim broliai, tik dabar laisvė ir lygybė, tik dabar visa krūtine atsikvėps darbininkas, valstietis ir darbo inteligentas... Tegyvuoja teisingiausia pasaulio konstitucija!.. Tegyvuoja mūsų brangiausias Josifas Visarionovičius! Valio!

— Ura! ura! — šaukia žydai, kaip smala apilpę tribūnos lentas, da zdrastvujet naš učitel Stalin, da zdrastvujet Molotov, da zdrastvujet naša Sovietskaja Rasija... Ura! ura! — o po to žydeliai traukia patriotinę dainelę:

Širaka strana moja radnaja...
Gdė tak volno dyšet čelovėk...

3.

Vieną vakarą iš Šančių kareivinių išvaromi mūsų kariai demonstruoti. Išvaro juos žydai, kurie dabar kai kur politvadovais pasidarė. Mūsų kareivėliai, sukandę dantis ir dvasioj sugniaužę kumščius, turi trankytis po Kauno gatves. Jie neša kelias trispalves vėliavas ir dainuoja lietuviškus motyvus.

Tačiau žydai siunta. Vytauto ir Laisvės Alėjos kryžgatvy žydai sulaiko mūsų karius, išplėšia iš jų rankų lietuviškas trispalves, čia pat drasko ir jėga subruka į jų rankas raudonuosius Maskvos buržujus: Staliną, Molotovą, Vorošilovą...

Prie Valst. Teatro mūsų kariai užtraukia „Šėriau žirgelį..." ir eina toliau. Mes jiems rėkiam visu būriu:

— Vyrai, broliai, kariai, tik lietuviškai, būkit lietuviai!..

Į mūsų tarpą supuola keli pūkuotų panosių žydai:

— Ką jūs, šovinistai, reakcionieriai?.. Ar jūs žinote, kas mes esame? Mes jus areštuojame...

Mūsų studentai įkaista. Pabyra niuksai į žydų šonus ir galvas. Kyla triukšmas, maišosi žmonių masė, būrys auga... Kažkas puola į kareivių tarpą ir perplėšia tėvą Staliną nuo ausies ligi ūsų...

4.

Vienoj Kauno valgykloj tarp staliukų grakščiai bėginėja lietuvaitės padavėjos. Apie vienos kitos kaklą apjuosta grandinėlė su gintariniu ar paauksintu kryželiu. Čia pat, prie kasos, izraelitų rasės komunistė skaičiuoja maskvinius rublius ir imperatorišku balsu gąsdina lietuvaites:

— Draugės, aš dar kartą jus perspėju, nusiimkite tuos prietarų ženklelius. Jūs nelankote politinio sąmoninimo kursų... Draugės, jūs labai atsilikusios. Juk draugas Leninas sakė...

Bet draugė Feida nebaigė sakinio, nes netrukus kilo karas, ir ji patraukė kažkur Ukmergėn, drauge išsinešdama ir portfelį, į kurį buvo sukimšusi 3000 rublių.

5.

Rotušės—Panemunės linijoje prikimštas autobusas, kaip šprotų dėžutė. Vienas sunkių kaulų žydas lipa lietuviui ant kojų ir beprotiškai mina mazolį.

— Žyde, tu niekše juodasis, — pameta kantrybę lietuvis: — pasakyk tu man, kuriame Stalino Konstitucijos paragrafe leidžiama tau lipti ant mano nuosavų kojų?

— Ką, jūs reakcionierius? — įdūksta visagalis žydas, — ar jūs žinote, kur aš galiu jus padėti... Ar jūs žinote, kur mes dedame liaudies priešus...

Lietuvis užmiršta mazolį ir nebaigęs kelionės šoka iš autobuso, nes „kilniausias" liaudies vaikas — žydas jau ryžtasi kažkam piktam.

Liepos pirmasis sekmadienis — kooperacijos diena

Liepos pirmasis sekmadienis — jau nuo seniau skirta diena kooperacijos sąjūdžio propagandai. Ta diena kasmet būdavo minima Lietuvoje; ji nebuvo paminėta tik pernai, socialistiniams engėjams okupavus mūsų laisvą kraštą. Dabar, vokiečių armijos išvaduoti, tą tradicinę dieną vėl galime laisvai pasidalyti kooperatinėmis mintimis.

Kooperacijos kelias pas mus niekada nebuvo lengvas, nes buvusi žydų rankose privati prekyba, daugiausia buvo smarkiausias kooperacijos priešas; juo labiau tas kelias pasidarė nepakeliamai sunkus bolševikiniams vadovams panaikinus ligšiolines kooperatines institucijas ir jų vietoje suorganizavus naujas, kuriose visas svarbiausias vietas užėmė išimtinai žydai. Tuo ir prasidėjo lietuvių senų kooperatininkų terorizavimas, ištisą metų eilę kooperatyvuose dirbusių tarnautojų atleidinėjimas, senųjų kooperatyvų vadovų ir narių engimas, išvežimas į tolimąsias Rusijos sritis ir t. t. Žydų visuomenė, visais laikais buvusi pikta kooperacijos priešininkė, iš karto pasidarė visu šimtu procentų atsidavusi kooperacijos pionierė. Tai tikra gyvenimo ironija. O kokį neįsivaizduojamą chaosą žydiška netvarka sukėlė visoje kooperatinėje sistemoje. Juk stambių ir turtingų kooperatyvų išdraskymas, žydų tarnybinio personalo ūkinių gėrybių grobimas, prekių atleidimo lietuviams trukdymas, kooperatinio turto užslėpimas ir pervežimas pas žydus, apiplėšimas, išeikvojimai ir kooperatyvų pastatų padegimas buvo pasibaisėtinai vis dažniau pasikartoją reiškiniai, nežiūrint Centrosojuzo deklaruotų kiekvienai nusikaltimų rūšiai didelių bausmių. Mes nesiruošiame tos visuomenės dalies tuo tarpu teisti, nes naujai kuriama pasaulio istorija yra didžiausias teismas: mes tenorime čia pabrėžti, kad bolševizmas su visa žydų visuomene buvo jau suspėjęs lietuviškąją kooperaciją išversti iš pačių pagrindų ir grasino visiems tauriems kooperatininkams skaudžiu likimu.

Prisimindami iškęstus vargus ir džiaugdamiesi, kad kooperacijos vėliavos vėl laisvai plėvesuoja prie mūsų kooperatyvų ir įmonių, ryžkimės naujomis jėgomis ir lietuvišku kooperatiniu atkaklumu atstatyti mūsų senąją organizaciją, telkime į kooperatyvus naujus narius, padėkime kuo galėdami savo kooperatinei šeimai, šiuo metu ypač saugokime kooperatyvų turtą nuo besibastančių plėšikiškų bolševikų karių ir žydų.

LIETŪKIS jau atstatytas ir dirba normaliai.

Sudarykime ryžtingas išlaisvinto krašto kooperatininkų gretas, kad jos galėtų kuo geriausiai patarnauti mums laisvę atnešusiems vokiečių kariams ir lietuviškajai visuomenei.

Stiprėkime ir stiprinkime. Vienas už visus, visi už vieną.

Taip stovyklavo „pionieriai"

Pionierių stovyklai Palangoje vadovavo vadinamieji komendantai, vadovai — komjaunuoliai. Prie jų buvo apskričių švietimo skyrių priskirti mokytojai, kurie, kaip vėliau pasirodė, buvo nereikalingi, nes su jais nei „komendantai", nei vadovai nesiskaitė. Iš mokytojų, komendanto paklaustų, išskyrus porą žydų, neatsirado nei komjaunuolių, nei partiečių, nei kandidatų. Mokytojas buvo nepatikimiausias asmuo stovykloje. Vieną net vaikų akivaizdoje suėmė ir išvežė. Mokytojui nebuvo leidžiama vienam pasilikti su vaikais. Stovyklos administravime buvo labai daug netvarkos. Vaikų laiškus tikrindavo vadovai, ir daugelis jų pateko ne į pašto dėžutę, o į komendanto krepšį. Tėvai siuntė telegramas, kviesdami vaikus kuo greičiausiai grižti į namus, bet tos telegramos, išskyrus rusų tėvų, gulėjo pas komendantą, ir vaikų neišleido. Vaikai jautėsi esą ne stovykloje, o kalėjime. Daugiau nieko jie nematė, kaip vadovų barnius ir rikiuotę.

Todėl po poros trejeto dienų beveik visi vaikai, jei juos būtų išleidę, su didžiausiu džiaugsmu būtų važiavę namo. Nors stovykla vyko Palangoje, vienoje iš gražiausių Lietuvos vietų, bet į ją pakliuvęs lietuvis galėjo pasijusti esąs ne Palangoje, o Maskvoje, nes, be bolševikiškų dainų riksmo, daugiau nieko nebuvo galima išgirsti. Mat, stovykloje dominavo žydukai ir rusų vaikai.

Taip slinko liūdnos „stovyklos" dienos iki birželio 22 d.

Tą dieną, apie pusę keturių ryto, į Palangą pradėjo kristi pirmosios mūsų išlaisvintojų vokiečių bombos.

Vadovai pamanė, kad tai tik manevrai, ir keikdami mokytojus „svolači učitelia", neleido jiems gelbėti vaikų. Įsitikinę kad čia jau ne manevrai, pasiėmę vaikus, jie nešė savo kailį, bėgdami su pakrikusia raudonąja armija. Mokytojai norėjo sulaikyti nors dalį vaikų, bet už tai jiems buvo grasinama ginklu. Tačiau mokytojai, nenorėdami palikti vaikų nežinomam likimui, sekė visą laiką paskui juos. Prie Latvijos sienos, pasirodžius pirmiesiems vokiečių žvalgams, visi „vadai" dingo. Tik dabar vaikus ėmė globoti tikrieji jų bičiuliai — mokytojai. Pasirūpinę maisto, pailsėję, mokytojai su vaikais grįžo į Palangą. Keliaujant pajūriu, jais nuoširdžiai rūpinosi pajūrio sargai — žvejai ir ūkininkai.

Grįžus Palangon, vaikais pradėjo rūpintis Palangos TDA komitetas, ypač jo atstovas p. Mockus. Iš mokytojų buvo sudarytas štabas stovyklai likviduoti. Padėjo visi Palangoje esantieji mokytojai.

Dabar Tėvų ir Raudonojo Kryžiaus pastangomis vaikai sveiki grąžinami tėvams.

KRONIKA

GRĮŽTA IŠ BUV. PIONIERIŲ STOVYKLŲ

Kaunas. VII. 4. ELTA. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus iniciatyva liepos 3 d. iš Palangos buv. pionierių stovyklos atvežti į Kauną ir tėvams perduoti 424 ten stovyklavę vaikai. Palangos sovykloje dar liko apie 450 lietuvių tautybės vaikų. Jie yra rūpestingoje auklėtojų globoje, jiems teikiamas maistas ir kita reikalinga pagalba. Dėl ten esančių savo vaikų likimo tėvai gali būti ramūs.

Likusieji vaikai irgi bus netrukus atvežti, nors transportas vykdomas gana lėtai, nes Lietuvos Raudonasis Kryžius šiuo metu turi tik vieną autobusą. Rūpinamasi ir kitose vasarvietėse stovyklavusiais ir karo užkluptais vaikais.

NAKTINIAI UŽTEMDYMAI PRIVALOMI

Pastebėta, kad kai kurie privatūs asmenys, įstaigos bei įmonės, nežiūrėdami įsakymo, nevykdo pilno šviesos užtemdymo. Šviesos užtemdymo vykdymas bus kontroliuojamas ir kaltininkai bus griežčiausiai baudžiami.

PANAIKINTI ŠVIETIMO SKYRIAI

Kaunas. VII. 4. ELTA. Nuo liepos 1 d. panaikinti visi Lietuvos miestų ir apskričių savivaldybių (buv. vykdomųjų komitetų) švietimo skyriai. Tų skyrių likvidavimą vykdys miestų ir apskričių savivaldybės.

ŠVIETIMO ĮSTAIGOS VADOVAUJASI NETARYBINIAIS ĮSTATYMAIS

Kaunas. VII. 4. ELTA. Švietimo įstaigos nuo 1941 m. liepos 1 d. vadovaujasi šiais įstatymais ir statutais bei jiems vykdyti taisyklėmis, išleistais ligi 1940 m. birželio 15 d.:

1) Vytauto Didžiojo Universiteto statutu (Vyr. Žin. Nr. 591, eil. 4117),

2) Universitetų įstatymu (Vyr. Žin. Nr. 683, eil. 5078),

3) Pedagoginių institutų įstatymu (Vyr. Žin. Nr. 482, eil. 3370),

4) Konservatorijos statutu (Vyr. Žin. Nr. 404, eil. 2776),

5) Dailės Mokyklų įstatymu (Vyr. Žin. Nr. 706, eil. 5459),

6) Mokytojų Seminarijų įstatymu (Vyr. Žin. Nr. 361, eil. 2464),

7) Vidurinių Mokyklų įstatymu (Vyr. Žin. Nr. 541, eil. 3759),

8) Žemesniųjų ir vidurinių specialinių mokyklų ir kursų įstatymu (Vyr. Žin. Nr. 4128),

9) Pradžios mokyklų įstatymu (Vyr. Žin. Nr. 541, eil. 3758) ir jo pakeitimais, paskelbtais ligi 1940 m. birželio 15 d.,

10) Vaikų darželių ir aikštelių įstatymu (Vyr. Žin. Nr. 544, eil. 3783).

ŽEMĖS ŪKIO MOKYKLŲ ATOSTOGOS

Žemesniųjų žemės ūkio ir namų ūkio mokyklų mokiniai nuo šių metų liepos mėn. 1 dienos laikomi atleistais atostogų.

SUMAŽĖS TEATRŲ SKAIČIUS

Kaunas. VII. 4. ELTA. Nuo 1941 m. liepos 1 d. panaikinami šie teatrai: Kauno muzikinės komedijos, Kauno žydų dramos, Vilniaus lenkų dramos, Vilniaus lenkų muzikinės komedijos, Vilniaus jaunojo žiūrovo, Vilniaus žydų dramos, Vilniaus lėlių, o taip pat ir valstybinis cirkas.

KIEK MOKA ŪKININKAI MT STOTIMS UŽ DARBĄ

MT Stotys ir MA Punktai iš ūkininkų ir naujakurių už žemės įdirbimą, žemės ūkio įrankių nuomojimą ir darbininkams už darbą ima šį atlyginimą:

Arimas ar kartojimas pūdymo **MAP arkliais**, įrankiais ir darbininkais už 1 ha žemės — 50 rub.

Darbininkams už darbo dieną — 10 rub.

Darbininkams už išarimą 1 ha žemės 20 rub.

Išnuomojimas ūkininkams ir naujakuriams žemės ūkio įrankių dienai: vienvagio plugo 2 rub., akėčių — 1 rub., kaupiko — 1 rub., spyruoklinių akėčių ar kultivatorių 2 rub.

Šių kainų laikosi visi MTS ir MAP vedėjai.

MTS VALDYBA

Tokio. VII. 4. E. Vakar valstybės taryba ratifikavo tarp Japonijos ir Prancūzijos, Japonijos Taijo ir Indokinijos pasirašytą paktą ir Japonijos ir prancūzų Indokinijos prekybos sutartį. Paktai pradeda galioti liepos 5 d. Mišrioji sienos komisija Taijo ir prancūzų Indokinijos nustatyti susirinks liepos 12 d.

Smarkus žemės drebėjimas Amerikoj

BUENOS AIRES. VII-4. E. DNB praneša, kad visoje Andenzonės srityje ketvirtadienį anksti rytą buvo jaučiamas smarkus ir pasikartojąs žemės drebėjimas. Iš visų šiaurės provincijų miestų pranešama, kad žemės drebėjimo metu buvo girdėti kurtus požeminis griausmas. Ypatingai daug baimės pergyveno San Juano provincijos gyventojai. Cau Ceto miestelyje dėl žemės drebėjimo sugriuvo apie 50 namų ir daugelis apgriuvo. Kai kurios mokyklos ir įstaigos nutraukė darbą, nes įskilus pastatams yra pavojaus, kad jie gali griuti. Žmonių aukų nedaug. Žemės drebėjimas buvęs toks smarkus, kad meteorologinėse stotyse kai kurie seismografai subiro. Spėjama, kad žemės drebėjimo centras buvęs Kordiljerų kalnuose ir turi ryšių su prieš keletą dienų Čilėje įvykusiu žemės drebėjimu.

Kaune įvedamos kortelės

KAUNO MIESTO BURMISTRO SKELBIMAS

1. Nuo 1941 m. liepos mėn. 7 dienos Kauno mieste įvedama kortelės ir pirkimo lapai kai kurioms maisto ir pramoninėms prekėms pirkti, būtent:

a) kortelės šioms prekėms pirkti: 1) duonai, 2) miltams, 3) kruopoms, 4) mėsai, 5) mėsos gaminiams, 6) sviestui, 7) riebalams, 8) kiaušiniams, 9) sūriui, 10) cukrui, 11) druskai, 12) muilui, 13) žibalui;

b) pirkimo lapai šioms prekėms pirkti:

1) odai, 2) odos ir gumos avalynei, 3) vilnoniams, pusvilnoniams, šilkiniams, medvilniniams, lininiams audiniams ir jų vienetiniams dirbiniams, 4) drabužiams, 5) baltiniams, 6) viršutiniam ir apatiniam trikotažui ir kojinėms, 7) odinėms ir vilnonėms pirštinėms ir 8) kailiams ir jų dirbiniams.

2. Kortelės ir pirkimo lapai išduodami Kauno Miesto Savivaldybės rajoninėse namų valdytojų kontorose:

Kontora	Nr.	1. Rotušės aikštė 9,	telef.	28258
"	"	2. Vilniaus g-vė 33,	"	29443
"	"	3. Lukšio g-vė 42,	"	22913
"	"	4. Zamenhofo g. 6, bt. 20	"	28185
"	"	5. Lukšio g-vė 8,	"	20578
"	"	6. Druskininkų g-vė 4,	"	21847
"	"	7. Prezidento g-vė 3,	"	27900
"	"	8. Duonelaičio g-vė 55,	"	22704
"	"	9. Laisvės al. 49,	"	29464
"	"	10. Maironio g-vė 30,	"	26266
"	"	11. Daukanto g-vė 5,	"	20024
"	"	12. Mickevičiaus g. 20/b	"	
"	"	13. Vienybės aikštė 15,	"	23356
"	"	14. Mickevičiaus g-vė 12,	"	
"	"	15. Gedimino g-vė 4,	"	
"	"	16. Būgos g-vė 14, bt. 3,	"	21502
"	"	17. Parodos g-vė 10,	"	25519
"	"	18. Savanorių pr. 134,	"	
"	"	19. Malėtų g-vė 10/a,	"	28658
"	"	20. Raudondv. g. 20, bt. 2,	"	23416
"	"	21. Juozapavičiaus pr. 55,	"	
"	"	22. Vaidoto g-vė 72.	"	

3. Kortelių ir pirkimo lapų išdavimo reikalu privačių namų savininkai ar valdytojai ir valstybinių bei nacionalizuotų namų valdytojai surašo šeimomis tam tikruose blankuose nuolatinius savo valdomų namų gyventojus. Sąrašų blankai gaunami namų valdytojų kontorose nuo 1941 m. liepos 5 d. 6 val. ryto.

4. Sąrašą namų savininkas ar valdytojas pristato savo rajono namų valdytojų kontorai ir pagal tą sąrašą gauna prekių pirkimo korteles namų gyventojams.

5. Prekių pirkimo kortelėse namų savininkas ar valdytojas įrašo šeimos galvos pavardę, vardą ir adresą, įteikia šeimos galvai ar kitam vyresniam šeimos nariui, paima sąraše parašą, kad jis korteles gavo, ir sąrašą atiduoda namų valdytojų kontorai.

6. Kortelės gyventojams turi būti išdalytos iki 1941 m. liepos mėn. 6 d. 21 val.

7. Kortelės duodamos tik Kaune esantiems jo gyventojams, ir tik jie rašomi į sąrašus (3—6 str.). Vėliau parvykusiems ar naujai apsigyvenusiems gyventojams jos duodamos papildomai.

8. Namų valdytojų kontoros šio mėn. 5 ir 6 d. veikia nuo 6 iki 21 val.

9. Už sąrašuose duodamų žinių tikrumą atsako namų savininkas ar valdytojas ir šeimos galva ar kitas asmuo, teikiąs žinias vietoj šeimos galvos. Niekas neturi teisės imti kortelių daugiau kaip priklauso, jas perleisti kitam ar naudotis kortelėmis, kai asmuo yra išvykęs iš Kauno ilgiau kaip 1 savaitę.

10. Kiekvienas prekių pirkimo kortelių turėtojas savo korteles įregistruoja jo pasirinktose atitinkamų prekių parduotuvėse, kuriose ketina nuolatos pirkti kortelėse pažymėtas prekes. Pagal parduotuvėje neįregistruotas prekių pirkimo korteles prekės neparduodamos.

Reikalui esant, prekių pirkimo kortelės, jas išregistravus vienoje parduotuvėje, gali būti įregistruotos tos pačios rūšies kitoje parduotuvėje.

11. Kortelės turėtojas savo korteles turi saugoti, nes kortelių dublikatai pamestųjų vieton neduodami.

12. Prekių pirkimo lapai bus išduodami vėliau pagal reikalą, ir jiems šio skelbimo 5—9 str. netaikomi.

KAUNO MIESTO BURMISTRAS

Kaunas, 1941 m. liepos mėn. 4 d.

Pranešimai

SULAIKYTŲ KNYGŲ NEGALIMA NAIKINTI

Knygų, kurios buvo pristatytos į popieriaus ir kartono fabrikus sunaikinti, kaip uždraustos platinti, be Leidyklos žinios naikinti negalima. Visų fabrikų direktoriai, kurių žinioje tokių knygų yra, privalo jas laikyti sandėliuose kol bus galima patikrinti.

Kauno Leidykla

VISOMS APSKRIČIŲ CENTRINĖMS TAUPOMOSIOMS KASOMS, APSKRIČIŲ FINANSŲ SKYRIAMS IR VALSČIŲ FINANSŲ INSPEKTORIAMS

Ryšium su bolševikinės vidaus paskolos pasirašymo panaikinimu reikia neatidėliojant atlikti:

1. Surinkti gryni pinigai už išplatintas tarp gyventojų bolševikinės paskolos obligacijas, kurie šiuo metu dar yra pas valsčių finansų inspektorius arba pas įgaliotinius, tuojau turi būti įnešti į centr. taupomąją kasą.

2. Likusios neišplatintos bolševikinės paskolos obligacijos pas valsčių finansų inspektorius arba pas įgaliotinius tuojau turi būti grąžintos centrinėms taupomosioms kasoms.

3. Įgaliotiniai drauge turi grąžinti ir per valsčių finansų inspektorius bolševikinės paskolos platinimo reikalams paimtas kvitų knygeles formas Nr. 22.

4. Apie šio darbo eigą centrinės taupomosios kasos ir apskričių finansų skyriai informuoja Taupomųjų Valstybės Kasų Valdybą, Kaunas, Laisvės al. Nr. 68/70.

Taupomųjų Kasų Valdyba

20. VI pamestas portfelis Viliampolėj Tilžės—Panerių gatvių kampe su studijų knygele Nr. 15727 pavarde Jonas Baranauskas. Radėjas prašomas už atlyginimą grąžinti Putvinskio 20b. 27 J. Baranauskui.

Gailestingoji Seselė, š. m. birželio 24 d. Kęstučio g. 6 (pas sargą) per apsirikimą paėmusi moterišką paltą, prašoma grąžinti šiuo adresu: Kaunas, Kęstučio g. 6, bt. 9. M. T.

KAUNO LOMBARDAS

Nemuno g. Nr. 2, telef. Nr. 25801

Praneša visuomenės žiniai, kad nustatyta tvarka atlieka šias operacijas:

1) išduoda paskolas priimdamas užstatu įvairų kilnojamąjį turtą, prekes, brangiuosius akmenis ir metalus;

2) priima saugoti įvairų kilnojamąjį turtą, prekes ir brangenybes;

Geromis sąlygomis priima parduoti komiso pagrindais įvairius daiktus bei prekes ir už tarpininkavimą ima palyginamai nedidelį mokestį.

Lombardo krautuvė, Laisvės Al. Nr. 61, telef. Nr. 24838 priiminėja komisan ir pardavinėja įvairius daiktus prieinamomis kainomis. Krautuvė atidaryta nuo 9 iki 13 val. ir nuo 15 iki 18 val.

Išvadavimo dienos Kaune

Kairėj — kauniečiai sveikina įžygiuojančią vokiečių kariuomenę. Dešinėj —kaunietės vaišina vokiečių karius

Maskva pirmomis karo dienomis

Anemiška Maskvos visuomenė. Ir ten tik „pratimai". Mobilizuojamieji vyksta prisirašyti... į jau vokiečių užimtas sritis. Naivios propagandos aukos komandirių uniformomis... Oro desantų siaubas. Lietuvos žemėje

Į redakciją apsilankė vienas iš dešimties lietuvių, kurie prieš žygį į Rytus buvo įvairiais reikalais komandiruoti į Maskvą. Svečias papasakojo savo patirtus įspūdžius. Pasirodo, žmonės Maskvoj, kaip ir visoj Sovietų Rusijoj, yra taip užguiti ir nuvarginti, kad, prasidėjus karui, nebuvo galima pastebėti jokios reakcijos, nes niekas apie tai nekalba.

Nors radijas skelbė patriotinius mitingus, tačiau iš tikrųjų jokio patriotinio pakilimo, jokių demonstracijų nesimatė. Svarbiausias įvykis pirmąją karo dieną — krautuvių apgulimas.

Antra karo dieną žmonės puolė taupomąsias kasas; trečią dieną pinigai iš kasų jau nebebuvo išmokami, ir milicija sklaidė besirenkančius žmones.

Antrą karo naktį apie 3 val. Maskvoj jau buvo paskelbtas oro puolimo pavojus, kuris truko apie dvi valandas. Žmonės puolė į rūsius ir į požeminio traukinio (Metro) galerijas, tačiau tos pasirodė uždarytos. Pavojui praėjus, paskelbta, kad buvo priešlėktuvinės gynybos pratimai. Tačiau reikia manyti, jog tai būta tikro vokiečių lėktuvų pavojaus, nes Maskvos komendantas buvo iš vakaro paskelbęs, kad sirenos tebus naudojamos oro pavojui. O tą naktį kaukė sirenos, šaudė artilerija ir skraidė lėktuvai.

Sekmadienį, pirmąją karo dieną, Rusijoj buvo paskelbta 1905—1918 m. gimusių vyrų mobilizacija. Tačiau ji vyko labai netvarkingai, Kai kurie karininkai, kurie į mobilizacijos vietas turėjo išvykti sekmadienį, iš Maskvos dar nebuvo išvažiavę trečiadienį. Mes, lietuviai, pasakojo svečias, galėjome sugrįžti į savo kraštą tik dėl mobilizacijos, nes Maskvos komendantui nurodėme, kad turime vykti į savo prirašymo vietas. Gavę leidimus, vieni per Minską, kiti per Daugpilį birželio 25 d. išvažiavome į savo tėvynę, visai nežinodami, kad tuo laiku Kaunas, Vilnius ir žymi Lietuvos dalis jau buvo vokiečių kariuomenės užimta. To, matyti, visai nežinojo nei Maskvos komendantas, nei karininkai. Tuo traukiniu, kuriuo važiavome į Daugpilį, vyko daugybė karininkų; vieni į Panevėžį, kiti į Šiaulius, treti į Ukmergę. Juokinga buvo klausyti jų kalbų. Vienas, pvz., vaikiškai samprotavo, kad su vokiečiais būsią lengva kariauti; girdi rusų pėstininkai esą privertę bėgti vokiečių tankus. Mes, kurie per metus gerai pažinome komunistų tuščias pagyras, stebėjomės, kad akla melo auka yra tapę net karininkai, kurie vyksta į frontą.

Kad tikrovė buvo kitokia, galima buvo pastebėti, artėjant prie Daugpilio: daugybė kariuomenės traukiniais ir keliais bėgo atgal. Buvo vežami sužeistieji. Prie pat Daugpilio rusų kariuomenė bėgo ne tik keliais, bet ir visais laukais. Ji buvo besivejančių vokiečių įbauginta. Kaip žmonės pasakojo, rusai siaubingai bijo vokiečių desantų, kuriuos jie tarėsi visur matą.

Ko verta bolševikiška nenugalimoji armija, propagandos apakinti karininkai, tur būt, įsitikino Daugpily. Čia jie sužinojo, kad kelio nebėra ne tik pirmyn, bet ir atgal į Maskvą. Į Rygą važiuoti taip pat nebebuvo galima ir traukinys su naiviais karininkais ėmė klajoti Leningrado link. Birželio 26 d. į Daugpilį mes atvykome 10 val. rytą, o 14 val. sužinojome, kad vokiečių daliniai užėmė Daugpilio stotį. Per Dauguvą tiltai vokiečiams atiteko sveiki. Būtų nenukentėjęs ir pats Daugpilis, jei komjaunuoliai ir žydai jo nebūtų specialiai padeginėję. Šitaip jie elgėsi ,kaip kely patyrėme, Zarasuose ir Jonavoj.

Daugpily mums teko išbūti apie parą. Teko matyti ir karo veiksmų, ypač ore. Kadangi Dauguvos tiltus vokiečiai paėmė sveikus, tai rusai juos norėjo subombarduoti bent iš lėktuvų. Tačiau tai jiems nepavyko, nes vokiečiai, kaip pasirodė, turi labai gerą priešlėktuvinę gynybą. Sakysim, atskrenda šeši bolševikų bombonešiai, tačiau vokiečiai taip taikliai ima šaudyti, kad rusų lėktuvai ima kristi vienas po kito ir iš šešių tik du begrįžta atgal. Grįždami pėsti namo, apie Daugpilį numuštų rusų lėktuvų matėme laukuose ir grioviuose.

Pakely tarp Zarasų ir Jonavos matėme daug raudonosios kariuomenės paliktų sunkvežimių, sunkiųjų pabūklų, tankų. Daugiausia visokių karinių reikmenų matyti išmėtyta ir sudaužyta netoli Jonavos. Žmonės pasakojo, kad čia dėl netvarkos bolševikų kariuomenės daliniai buvo net tarpusavy susišaudę.

Vienas maloniausių dalykų, susitikus su vokiečiais, buvo jų drausmė be formalizmo. Rusai per paprasčiausią tiltą kartais nepraleisdavo be leidimų, o vėliau, vokiečiams tą tiltą užėmus, būdavo galima praeiti laisvai. Pvz., Daugpily du mūsų kompanijos lietuviai buvo areštuoti gatvėj, kad neturėjo kažin kokio leidimo, o nuo Daugpilio iki Kauno ėjome ir važiavome savaitę ir per tą laiką nė vienas vokiečių kareivis nepaklausė leidimo. Visur jie buvo draugiški, net cigarečių pasiūlydavo.

Pakely konstatavome, kad daug kur veikė partizanai. Tačiau daug jų ir nukentėjo. Rusai žudė ir visai nekaltus žmones. Zarasuose mums pasakojo, kad buvo rasta nužudytųjų su išbadytomis akimis, su išpiaustytais liežuviais.

Aktyvistai aiškina vokiečių kariams Kauno miesto planą

Iš visos Lietuvos

AUKŠTADVARIS

Birželio 23 d., pirmadienį, 11 val. Aukštadvaryje pasirodė tautinė vėliava. Partizanai, ginkluoti tik 4 revolveriais, nuginklavo komunistus ir žydus. Tuoj buvo perimtos vietos įstaigos, sutvarkytos ir pradėjo veikti naujų rankų tvarkomos.

KAČERGINĖ

Atsitraukdami bolševikai Kačerginėje sušaudė 3 partizanus: Daukšį, buvusį policininką, Linkevičių, buvusį tarnautoją ir Seniūną, ūkininką. Dar trys partizanai žuvo Zapyškio apylinkėse. Žuvę partizanai buvo iškilmingai palaidoti. Vokiečių kariuomenę Kačerginės gyventojai sutiko džiaugsmingai.

Gyvenimas Kačerginėje grįžta į normalias vėžes. Galima ir vasaroti.

VILKAVIŠKIS

Miestas nukentėjęs. Policija veikia. Paštas išlikęs. Nuo Žaliosios į Naumiestį ryšys yra.

Rusai dar naktį į sekmadienį pasienyje prie sustiprinimų maišė cementą ir dirbo kitokius darbus. Pradėjus skraidyti vokiečių lėktuvams, jie ėmė bėgti į darbo bazę paimti šautuvų. Atgal į darbovietę atvykti nesuspėjo.

PAMALDOS UŽ ŽUVUSIUS VOKIEČIŲ IR LIETUVIŲ KARIUS BEI PARTIZANUS

Šiandie 9 val. Arkikatedroje buvo gedulingos pamaldos už Lietuvoje žuvusius vokiečių ir lietuvių karius ir partizanus. Iškilmingas pontifikalines pamaldas atlaikė ir žodį tarė J. E. vyskupas Brizgys. Lietuvos visuomenės vardu jis pareiškė užuojautą žuvusių vokiečių ir lietuvių karių bei partizanų šeimoms. Paragino neužmiršti jų kapų. Pamaldose dalyvavo vokiečių armijos Kaune feldkomendantas gen. Pohl su didele vokiečių karininkų delegacija, gen. Raštikis, Kauno miesto burmistras, daug žymių lietuvių veikėjų ir daugybė kitų žmonių. Garbės sargybą sudarė Tautinio Darbo Apsaugos batalijono būrys.

Neaprašomo klaikumo vaizdai Lvove

BESITRAUKDAMI RAUDONIEJI BUDELIAI ŽIAURIAUSIAIS BŪDAIS ŽUDĖ IR KANKINO TŪKSTANČIUS Į KALĖJIMUS SUKIŠTŲ UKRAINŲ

Lvovas. VII. 4. ELTA. Įžygiavusi vokiečių kariuomenė, kaip jau buvo trumpai pranešta, Lvove atidengė klaikius nusikaltimus, kurių aukos buvo tūkstančiai ukrainiečių. Per padarytus apklausinėjimus nustatyti šitokie faktai: Jau pirmąją karo savaitę buvo atskirų baisių ukrainiečių kankinimų ir sumušimų. Praėjusios savaitės pabaigoje ir naktį į sekmadienį iš trijų miestų kalėjimų buvo paleisti nusikaltėliai, o gatvėse ir namuose buvo gaudomi ukrainiečiai ir be jokios priežasties kišami į kalėjimus. Čia arba kitose vietose, pavyzdžiui, GPU centre,

įvyko klaikių išniekinimų, plakimų ir kankinimų, kurių aukomis buvo ir vokiečių lakūnai. Skaičius sukištų į Lvovo kalėjimus ukrainiečių siekia tūkstančius.

Nustatyti tikrą skaičių nėra galima, kadangi kūnai nieko nelaukiant buvo sumetami į kameras, apliejami benzinu ir uždegami. Tokių įvykių buvo ne tiktai Lvove. Ir iš kitų miestų gauta žinių, kad nuo vokiečių kariuomenės bėgantieji sovietai panašiai elgėsi. Pavyzdžiui,

Sambore buvo išžudyta daugiau kaip 500 ukrainiečių.

DNB Krokuvos atstovas šią savaitę trečiadienį, vadinasi, po 60 valandų nuo šio miesto vokiečių kariuomenės užėmimo, turėjo progos apžiūrėti tą miestą, baisumų ir žmonių kančių vietą. Centrinėje gatvėje iš kalėjimų dar trečiadienį, net ir ketvirtadienį teberūko tiršti dūmai.

Čia degė nelaimingosios bolševikų sadizmo aukos — ukrainiečiai.

Iš gretimų pastatų dėl keliomis eilėmis sumestų lavonų kilo nepaprastas dvokimas. Dėl epidemijos pavojaus čia neleidžiama įeiti, ir ketvirtadienį į kalėjimo pusę vedančiose gatvėse buvo uždraustas susisiekimas. Vis dėlto ukrainiečiai ir ukrainietės, norėdami sužinoti prieš kelias dienas dingusiųjų savo artimųjų likimą, bandė įsiveržti į kalėjimą. Jiems nepamirštamos bus tos scenos, kurios įvyko GPU kalėjimo kieme, apsuptame tūkstančių nepaprastai susijaudinusių ukrainiečių. Čia bolševikai jau pirmąją karo savaitę nepaprastai nukankintus ukrainiečius pagaliau nušaudavo arba prieš vokiečių kariuomenės atėjimą tiesiog užkasdavo masiškai į didelę duobę. Vokiečiams atžygiavus, buvo atkasta šimtai lavonų, kuriuos bandyta indetifikuoti. Pasigailėjimo vertos aukos ištisomis eilėmis gulėjo kalėjimo kieme ant žemės. Iš jų sustingusių rankų ir kojų buvo galima spėti, kaip žiauriai jie buvo kankinami. Tame pačiame kalėjimo kieme buvo ir keturių vokiečių lakūnų lavonai. Tuos vokiečių lakūnus bolševikai nukankino pagal žydiškus papročius.

Tie žmogaus pavidalo žvėrys nukankino net ir nėščias moteris, iš kurių kūnų išpiovė embrijonus, prikaldami juos prie sienos.

„Žaibo" spaustuvė Kaune, Duonelaičio 24; tel. 26616